

Hatékonyság a gazdálkodásban

Ma már leginkább történelmi kuriózumként emlegetjük a termelészövetkezeti gazdálkodás hőskorát, amikor a közösen is kisparaszti eszközökkel művelték a földet, teremtették elő a mindennapi kenyerét. Itt, szűkebb pátriánkban az átszervezést követő időkben például 20 ezer lovat számoztak a közös gazdaságokban, a mostani néhány ezerrel szemben. Gépekkel is rendelkeztek természetesen, régi, öreg masinákkal, a grófi földekről átmentett Cormik- és Hoffer-traktorokkal, gőzekkel. Mind ez ma már a múlt.

1

Nemcsak azért, mert a jelenlegi géppálmány a termelészövetkezetben ötször-hatszor több, hanem azért is, mert céltudatosan, a termelés hatékonyságát figyelembe véve alakították ki a gazdaságok, a gépsorokat, nagy teljesítményű erő- és betakarító gépek vásárlására törekednek. Miért? Mert a hatékonyság elsőrendű a gazdasági szemléletben, csak ezt szem előtt tartva tudnak lépést tartani az egyre erősödő gazdálkodási versenyben. Napjainkban egy mássa kukoricát 56 másodperc alatt állítanak elő az Agárdi Állami Gazdaságban, ami ugyan felemelő és mindenképpen büvöletbe ejtő rekord, bár még nem általános példa, 10–12-szeres termelékenységi javulást mutat. S melyik gazdálkodási üzem ne törekedne hatékonyságosabb termelésre?

Elterjedtek és népszerűségre örvendenek azok a termelési szerkezetek, amelyek az iparszerű termelési rendszernek tagjaiként funkcionálnak. A tapasztalatokból arra következtethetünk, hogy a termelésben rejő nagy tartalékokat a legkézzelfoghatóbban és leggyorsabban az iparszerű termelési rendszerek tárják fel. Az idén negyedmillió hektáron kukoricatermesztési rendszer működött, 1974-ben már 447 ezer hektárra bővült ez a terület, vagyis az ország nagyüzemi kukorica-területének felén ilyen módszerrel termelnek. A cukorrépa-termesztésben is jelenleg négy iparszerű rendszer van, 16 ezer 351 hektár területtel. Jövőre 30 ezer hektárra nő.

2

A szegedi tájon is kibontakozóban van a burgonyatermesztés zárt rendszere, a homoki gazdaságok kezdeményezésére, úgysszintén a fűszerpaprika termesztésében és a szőlőtermesztésben is keresik már a módját a zárt rendszer megteremtésének. Ezek, s a különböző társulások segítenek a hatékonyabb gazdálkodásban. Mindenesetre a zárt rendszerű termelés sem csodaszer. A kerteket a nagyüzemek léte garantálja, mindössze arról van szó, hogy egy adott fajtahoz, kultúrához megadják az összes lehetőséget a maximális termeléshez, pénzt, gépeket, növényvédő szereket, termelési, technológiai eljárásokat. Az is bizonyos, csak ott ér el eredményeket, ahol a magas fokú rendszer, ahol annak a személyi feltételei garantáltak.

Nyilvánvaló, hogy a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium a termelési rendszerek előirányzatainak jóváhagyásakor figyelemmel kíséri, hogy ezek anyagi, műszaki igényeinek kielégítése nem mehet a rendszeren kívül gazdálkodók fejlesztési ütemének rovására.

Alapelv viszont, hogy a termelési rendszerek szigorú technológiai utasításához, a hatékony érvényesüléshez, a beruházások visszatérüléséhez, a szükséges többlettermés eléréséhez, minden feltételt megteremtnek. Így a gépesítést is. Ezért megfelelő gépeket importálnak.

A szegedi tájon, s Csongrád megyében is tapasztalható, hogy az elmúlt években a differenciálódás tovább mélyült a termelészövetkezetek közt. Ezt nemcsak a termelésben, de a személyi jövedelemben, és a közös gazdaság kondícióján is lemérhetjük. A belső tartalékok feltárása azonban valamennyi gazdálkodó egységben lehetséges, és ez ma a termelési színvonal további fokozásának a legkézzelfoghatóbb módja. Igaz, hogy a technológiai folyamatok kidolgozásánál jó néhány gazdaság lemaradt, és a különböző adottságok következtében a tudományos módszerek alkalmazásától is el kell tekinteniük. De jó néhány olyan mozgatóról megfigyelnek, ami előbb-utóbb

érezheti hatását a termelészövetkezet életében; így a szakembereképzésről többek között.

Jó néhány probléma felmerül most is a gazdák között, így például nem tökéletesek és drágák a magyar mezőgazdasági termékek. Márpedig a zárt rendszerű termelés nem old meg mindent, s ezért a különböző munkagépek minőségére is gondoljon az ipar, a kereskedelem.

3

A hatékonyságra törekvés semmiképpen sem jelentheti azt, hogy — mint egy időben — ügyeskedőket, túrjon meg, dajkálgasson a szövetkezet mozgalom. A népgazdasági érdekeken belül kell a szövetkezeti érdekeknek is realizálódniuk, s a dinamikus termelést, a gazdálkodás további fejlesztését hatékony termelési szerkezettel garantálni.

Sz. Lukács Imre

Magyar–svéd megbeszélés

Dr. Bíró József külkereskedelmi miniszter hétfőn Stockholmba utazott, ahol az 1973–78. évekre szóló magyar–svéd hosszútávú kereskedelmi megállapodást írja alá.

Külkereskedelmi miniszter

rünk Stockholmban megbeszéléseket folytat Kjell-Olof Feldt kereskedelemügyi és Rune Johansson iparügyi miniszterrel a két ország gazdasági kapcsolatainak fejlesztéséről. (MTI)

Közlekedési és fűtési gondok Tarjánban

Több mint 20 ezer lakos bosszankodik naponta a Tarján városrész rossz közlekedése miatt. Példák sora, emberek ezreinek véleménye igazolja, hogy a jelenlegi autóbuszok száma kevés, nem elegendő a növekvő forgalom lebonyolítására. A közlekedés helyzete, pedig napról napra romlik, hiszen újabb lakások tucatjaiba költöznek folyamatosan a családok. Mindig több és több ember utazik a városrészbeli munkahelyére.

Az autóbuszok pedig már az induló állomásokon szinte zsúfolásig megtelnek. Emiatt a következő megállóknál már képtelenek újabb utasokat felvenni. Ha leszálló utas nincs, ezért sokszor meg sem állnak az, útvonal közepén levő megállóknál. A Radnóti gimnáziumnál, a József Attila sugárút elején például a késő délutáni órákban 25–30 perc alatt sem lehet feljutni egy 10-es vagy egy 10/Y-osra. Ezért sokan gyalog indulnak el tarjáni otthonukba. Ezt is azonban csak a fiatalok, vagy a középkorúak tehetik meg. Az öregeknek, gyermekek mamáknak kevés ehhez a fizikai erejük. Fagyoskodó kénytelenek fél óráig járművekre várni.

A hideg idő beköszöntével ugylátszik a járművek is gyakrabban meghibásodnak. December 3-án, hétfőn reggel 8 óra előtt például jó 25–30 percig egyetlen járat sem indult el a tarjáni víztoronytól. A környéken sem volt autóbusz. Emiatt a forgalmi irodán levő irányítóknak is sok sértő megjegyzés

kellett elviselni a joggal türelmetlen utasoktól, akik a minusz 15 fokos hidegben a szabad ég alatt fagyoskodtak, váróhelyiség hiányában.

Az emberek többsége tudja, kevés az autóbusz, kevés a pénz. Mégis arra kéri az illetékeseket, kövessenek el mindent és sürgősen javítsanak a városrész szinte türelmetlenül rossz közlekedési helyzetén.

A másik gond a fűtés. A ránk köszöntött kemény téli időjárásnál gyorsan kitűnt, hogy jó néhány fűtőtest nem működik, vagy csak a felső része melegszik át. Emiatt egyes lakásokban 16–18 fokig melegszik csak fel a levegő. A tömbházak fűtőhöz hiába fordul a lakó,

az ingatlankezelő valamelyik részlege talán javítaná a hibát, de melyik? Talán a házfelügyelővel tudatni kellene a kire tartozik az ügy. Ugyanis most nem tudják. Ők is fagyoskodnak. Az építőknél a víztorony melletti kis épületben bejelentett fűtési hibák jegyzéke is sokasodik. Talán egy hét múlva eljutnak a bejelentőhöz, de lehet, hogy nem is rájuk tartozik, mert ez már szolgáltatás — mondják. Ezek szerint egy hétig — jobb esetben — kell fagyoskodni a lakóknak?

Az időjárás nem enged azonban annyi időt. Gyors intézkedést várnak az illetékesektől a tarjániak.

Dénes János

Kenyerünk

Tegnap, hétfőn reggel a város sok élelmiszerboltjában nem volt kenyér. Nem a kemencék fogytak be — mint megtudtuk —, csak az autók nem tudták elindítani a sütőipari vállalat telepén. Egy se volt a 26 szállítóautó közül, amelyek legalább egyorás késéssel ne indult volna. Némelyik meg nem is indult. Ráadásul hétfőn reggel az istennek se kell a harmadnapos kenyér. Most mondjuk hozzá, hogy még az is kevés helyen volt? Mert hogy, hogynem, legtöbb helyen szombatban még a tartalék is elfogyott.

Még az a szerencse, hogy nem maradt el az intézkedés, ami azt célozza, hogy máskor ilyen ne fordulhasson elő. Ma hajnalról egy szerelő már három órától meglejteti kezdi majd a kenyérszállító autók motorjait. Kár, hogy előbb nem akadt ilyen jó ötlet — de jobb későn, mint soha. Állítólag, a tél még tovább tart. Szükség lehet ötleteinkre.

Sz. M.

A számítástechnika és a kibernetika orvosi, biológiai alkalmazása

Országos tanácskozás Szegeden

Számítástechnikai és kibernetikai módszerek alkalmazása az orvostudományban és a biológiában címmel országos tanácskozást rendezett Szegeden, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság Csongrád megyei Szervezete. A Tisza Szálló koncerttermében hétfőn kezdődött háromnapos kollokviumon mintegy 150 orvos, biológus, számítástechnikai szakember vesz részt az ország tudományos kutatóintézeiből, egyetemeiről, klinikáiról, és más gyógyintézeiből. Összesen ötven előadás hangzik el az elektronikus számítógépek, a kibernetika alkalmazásáról, illetve a gyógyászatban, az egészségügyi szervezésben, a biológiai kutatásokban elért hazai eredményeiről.

Szegeden — ahol viszonylag régi hagyományként szorosan együttműködnek a tudományegyetem kibernetikai laboratóriumának kutatói az orvosegyetemmel, újabban pedig a nemrégiben felavatott biológiai központ szakembereivel — immár ezek a tanácskozások is hagyományosakká váltak. A sorrendben a negyedik ilyen szegedi kollokvium első napján, hétfőn 18 előadás hangzott el. Ezek is kitértek arra, milyen fontos a különböző tudományágak és a kibernetika szakemberei közötti együttműködés, hogy ezen a téren eredményeket érhessek el. Ez a körülmény egyik fontos feltétele volt annak, hogy az ország orvosegyetemei közül elsőként idén a szegedi kapott elektronikus számítógépet — az OMFB anyagi támogatásával. A JATE Kibernetikai

Laboratóriuma ugyanis már régóta szorosan együttműködik az orvosegyetemmel, és hatékony segítséget nyújtott az ottani új, elektronikus számítógép-kezelő személyzetének kiképzéséhez is.

Az együttműködés továbbra is rendkívül fontos, hiszen alapvető feladat annak a megoldása is, hogyan lehet a különféle egészségügyi, gyógyászati problémákat egyáltalán a számítógép „nyelvére” lefordítani. Csak ennek a felismerése, s a szakemberek közötti teljes összhang megteremtése után lehet a sok millió forint értékű berendezés minden percét kihasználni, s a gyógyítás szolgálatába állítani.

Amint már a kollokvium első napján is elhangzott, ezen a téren még sok a megoldásra váró feladat. Mindemellett biztatóan kezdte meg működését a SZOTE elektronikus számítógéppontja, s rendkívül fontos célokat tűztek maguk elé. Szinte beláthatatlanok a távlatok, például a diagnosztikában. A hatalmas

memóriával rendelkező gép ugyanis képes egész orvosgeneráció tapasztalatait összesűriteni, elemezni, s a betegségeknek az eddigénél gyorsabb és biztonságosabb felismerése révén úgy az orvosok, mint a betegek helyzetén ugrásszerűen javítani. Jelentős feladat vár a szegedi „orvoskomputerre” a gyógyszerészeti kutatásokban, az egészségügyi statisztika megszervezésében és sok más területen.

Mindehhez rendkívül fontos tehát az érintett tudományágak közötti szoros együttműködés, s ehhez az első lépéseket már az egyetemi hallgatóknak meg kell tenniük. Ezt szolgálja egyebek között a JATE kezdeményezése, amely szerint a matematikus hallgatók már a harmadik évfolyamtól speciálkollégiumokon egyetemesnek megvalósítani a közös nevezőt a kibernetika orvosi alkalmazásához.

A következő két napon előadások egész sora hangzik el az elektronikus számítógépek orvosi, biológiai alkalmazásának eredményeiről, feladatairól.

D. B.

Elhunyt Darvas József

Mély megrendüléssel és fájdalommal tudatjuk, hogy Darvas József elvtárs, kétszeres Kossuth-díjas író, pártunk és a magyar munkásmozgalom régi harcosa, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának tagja, a Hazafias Népfőnt alelnöke, országgyűlési képviselő, a Magyar Írók Szövetségének elnöke december 3-án hajnalban, rövid szenvedés után, szívroham következtében elhunyt. Darvas József elvtárs temetése december 7-én, pénteken fél 3 órakor lesz a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjában. Munkatársai, elvtársai, barátai és tisztelői 14 órától róhatják le kegyeletüket az elhunyt ravatalánál.

A Magyar Szocialista Munkáspárt

Központi Bizottsága,

A Hazafias Népfőnt Országos Tanácsa,

A Magyar Írók Szövetsége.

★

Darvas József 1912-ben Orosházán született, agrárproletár család gyermekeként, ott végezte el az elemi és polgári iskolát, majd 1927-től Kiskunfélegyházán járt tanítóképzőbe, ahol 1932-ben szerezte meg a tanítói oklevelet. Előbb tanítói állást vállalt, majd 1932 őszétől Budapesten élt.

Íróként a népies mozgalom balszárnyának vezető egyénisége lett. 1932-ben kapcsolódott be a kommunista diákmozgalomba, s ezért letartóztatták, és két hónapig fogházban tartották. Első munkái a Szabad Írás című, baloldali lapban jelentek meg 1936–37-ben részt vett a KMP által irányított Gondolat című folyóirat szerkesztésében. Tagja volt a Márciusi Frontnak, egyik baloldali vezetője az 1939-ben alakult Nemzeti Parasztpártnak.

1942-ben részt vett a Magyar Történelmi Emlékbizottság munkájában. A Népszavában cikkei, írásai, folytatások regényei jelentek meg, emellett egyebek közt publikált a Szocializmus című folyóiratban is. 1942. március 15-én részt vett a Petőfi-szobor megkoszorúzásában. 1944. március 19-e után vidéken, majd Budapesten bujkált, és itt érte a felszabadulás. 1945 után jelentős állami és társadalmi funkciókat töltött be: a Szabad Szó főszerkesztője, építészeti miniszter, közoktatási és népművelési miniszter, a Hunnia Filmstúdió igazgatója, országgyűlési képviselő, a Hazafias Népfőnt alelnöke, a Magyar Írók Szövetségének elnöke

volt; az elmúlt évben pedig az Elnöki Tanács tagjává választották. Korábban a Kortárs című irodalmi folyóirat szerkesztője is volt. 1956-ban és 1960-ban Kossuth-díjjal tüntették ki.

Forradalmi múltja alapján Darvas József párttagságát az MSZMP 1932-től ismerte el.

Irodalmi tevékenységét a szocialista eszmiség, szociografikus hitelesség, a magyar próza legjobb realista hagyományainak követése jellemzi. Kimagasló irodalmi és közéleti tevékenységét 1947 és 1970 között a Szabadság Erdemrend ezüst, a Kossuth Erdemrend II., a Népköztársasági Erdemrend I., a Szocialista Hazáért Erdemrend, a Munkaerdemrend arany fokozata, a Felszabadulási Jubileumi Emlékérem, s végül a Munka Vörös Zászló Erdemrendjének adományozásával ismerték el.